

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

КАБАЧЕНКО ГАННА СЕРГІЇВНА

УДК 331.5.024.5:331.526 (043.3)

**РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СТРУКТУРИ ЗАЙНЯТОСТІ**

Спеціальність 08.00.07 – демографія, економіка праці,
соціальна економіка і політика

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Вінниця – 2017

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Донецькому національному університеті імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник – доктор економічних наук, професор
Шаульська Лариса Володимирівна,
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
декан економічного факультету.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Грішнова Олена Антонівна,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка,
професор кафедри економіки підприємства;

кандидат економічних наук, доцент
Щетініна Людмила Валеріївна,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,
доцент кафедри управління персоналом та економіки праці.

Захист відбудеться «01» червня 2017 року о 10³⁰ на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 11.051.03 у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса за адресою: 21007, м. Вінниця, вул. Академіка Янгеля, 4.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Донецького національного університету імені Василя Стуса за адресою: 21021, м. Вінниця, вул. 600-річчя, 21.

Автореферат розісланий «28» квітня 2017 року

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Н. С. Якімова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Структурні зрушення на ринку праці обумовлені трансформацією суспільних і економічних відносин в сучасному глобалізованому світі. Посилення конкуренції, розвиток економіки знань, інформаційних технологій, зміни в змісті і формах праці потребують оновлення системи регулювання ринку праці. Для України також актуальними є внутрішні чинники соціально-економічної нестабільності, пов'язані із посиленням соціальної напруги в суспільстві на фоні зниження рівня життя, погіршенням умов зайнятості, територіальними та професійно-кваліфікаційними диспропорціями між попитом та пропозицією на ринку праці, загостренням ситуації на локальних ринках праці. Тобто суспільний запит на ефективні рішення в сфері регулювання питань зайнятості є високим, оскільки очікування населення щодо підвищення добробуту та якості життя пов'язані із реалізацією права на гідну працю. Серед інструментів регулювання ринку праці найбільш перспективними є ті, що враховують об'єктивний вплив глобальних трендів і спрямовані на активізацію інноваційної зайнятості, підприємницької активності населення, забезпечення збалансованості ринку освітніх послуг та ринку праці, прогнозування обсягу і структури попиту і пропозиції на ринку праці, підвищення конкурентоспроможності фахівців і розширення кола гідних робочих місць.

Регулювання зайнятості населення є об'єктом дослідження багатьох вчених. Теоретичну основу сучасних досліджень становлять роботи Л. Вальраса, Т. Веблена, Дж. Гелбрейта, Дж. М. Кейнса, П. Р. Кругмана, Т. Мальтуса, А. Маршалла, Дж. Ст. Мілля, Ж.-Б. Сея, А. Сміта, Д. Рікардо, А. Філіпса, М. Фрідмена. Значний внесок у дослідження ринку праці та зайнятості зробили вітчизняні вчені: В. Антонюк, С. Бандур, Л. Безтелесна, В. Брич, С. Гринкевич, О. Грішнова, М. Долішній, О. Дороніна, Т. Заяць, С. Злупко, А. Колот, Е. Лібанова, Л. Лісогор, Ю. Маршавін, О. Новікова, В. Онікієнко, І. Петрова, В. Петюх, Л. Семів, М. Семикіна, Л. Шаульська, Л. Щетініна та інші.

Водночас, в умовах нових викликів питання функціонування, регулювання та розвитку ринку праці залишається актуальним та потребує розробки нових інструментів та методів, оцінювання їх дієвості.

Актуальність проблеми регулювання ринку праці в умовах трансформації структури зайнятості зумовили вибір теми дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до тематики наукових досліджень Донецького національного університету імені Василя Стуса – держбюджетної теми «Регулювання соціально-економічного розвитку України: людський вимір» (номер держреєстрації 0111U008157, 2011–2015 рр.), в межах якої здійснено комплексне системне дослідження стану, тенденцій та регіональних особливостей регулювання ринку праці України, узагальнено напрями регулювання ринку праці в умовах трансформації структури зайнятості.

Мета і задачі дослідження. Метою дисертаційної роботи є вдосконалення науково-методичних положень та розроблення практичних рекомендацій щодо регулювання ринку праці в умовах трансформації структури зайнятості.

Відповідно до мети в роботі було поставлено і вирішено такі задачі:

узагальнити теоретичні положення щодо регулювання ринку праці та удосконалити теоретико-методичний підхід до його дослідження;

систематизувати особливості трансформаційних зрушень в сучасній структурі зайнятості;

визначити загальні тенденції та регіональні особливості регулювання ринку праці України, а також характер трансформаційних зрушень в структурі зайнятості;

проаналізувати потреби молоді, пов'язані із сферою професійного самовизначення та рівень їх готовності до активних змін;

удосконалити механізм регулювання ринку праці України в умовах трансформації структури зайнятості;

запропонувати модель розвитку соціального підприємництва як напрям державного регулювання ринку праці;

обґрунтувати інституційне та організаційно-інформаційне забезпечення середньострокового прогнозування професійно-кваліфікаційної структури зайнятості на основі аналізу перспектив розвитку економіки та соціальної сфери на регіональному рівні;

запропонувати науково-методичне забезпечення розробки стратегії розвитку ринку праці.

Об'єктом дослідження є процеси функціонування, регулювання та розвитку ринку праці.

Предмет дослідження – теоретичні, науково-методичні та практичні аспекти регулювання ринку праці в умовах трансформації структури зайнятості.

Методи дослідження. Теоретико-методологічною основою дисертації є наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з економічної теорії, економіки праці, менеджменту, управління персоналом. Для вирішення поставлених задач використано такі методи дослідження економічних явищ і процесів: *теоретичного узагальнення, порівняння, аналізу та синтезу, індукції і дедукції* – для визначення сутності та змісту понять «регулювання ринку праці», «трансформація структури зайнятості»; *структурно-логічного аналізу* – для побудови логіки та структури дослідження; *системного аналізу* – для удосконалення напрямів регулювання ринку праці; *монографічний метод* – для визначення показників та індикаторів функціонування, регулювання та розвитку ринку праці; *методи статистичного аналізу* – для оцінки показників, що характеризують сучасний стан ринку праці та трансформаційних зрушень в структурі зайнятості; *методи економіко-математичного моделювання* – для моделювання впливу чинників на ринок праці; *методи соціологічного дослідження* (метод анкетування та короткочасних моніторингів) – для поглибленого аналізу та удосконалення змісту профорієнтаційної роботи з молоддю як інструменту забезпечення зайнятості та підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці; *графічний* – для наочного подання положень дисертації.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові документи України, офіційні матеріали та документи міжнародних організацій щодо регулювання ринку праці та забезпечення зайнятості, офіційні видання Державної служби статистики України, тематичні збірники й довідники, матеріали

науково-практичних конференцій, періодичних видань, результати власних соціально-економічних досліджень.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретико-методичних положень та розробленні науково-практичних рекомендацій щодо регулювання ринку праці в контексті трансформації структури зайнятості. Основні наукові результати полягають у такому:

вперше:

запропоновано модель розвитку соціального підприємництва як одного з перспективних напрямів державного регулювання ринку праці, в основу якої покладено принцип адресності – виокремлення груп суб'єктів ринку праці (осіб, що за певних обставин не мають можливостей на рівних умовах конкурувати на ринку праці), принцип раціональності та гнучкості – організація діяльності на умовах адаптивності та соціального характеру підприємства для забезпечення ефективного використання людських ресурсів на ринку праці;

удосконалено:

механізм регулювання ринку праці України, в якому, на відміну від існуючих, запропоновано інструментарій інтегрованого державного та ринкового впливу на ринок праці (нормативно-правові, адміністративно-організаційні, фінансово-економічні та мотиваційні інструменти), систематизовано заходи регулювання ринку праці за напрямками регулювання (інноваційні, інституційні та інвестиційні), їх цільовим спрямуванням, а також адресним охопленням суб'єктів ринку праці, що збільшить ймовірність отримання позитивних ефектів від впровадження механізму на макро-, мікро- та нанорівнях управління, серед яких: досягнення професійно-кваліфікаційного балансу та забезпечення високого рівня конкурентоспроможності населення на ринку праці;

науково-методичне забезпечення розробки стратегії розвитку ринку праці, яке містить комплекс систематизованих індикаторів моніторингу ринку праці, враховує особливості регулювання локальних ринків праці, має потенціал для конкретизації організаційних цілей та ухвалення стратегічних рішень, здатних зберегти конкурентні переваги регіонів та забезпечити розвиток національного ринку праці на основі закладеної можливості використання як універсальної для регіонів;

теоретико-методичний підхід до дослідження проблем регулювання ринку праці, специфікою якого є: систематизація особливостей його регулювання на макро-, мезо-, мікро- та нанорівнях; групування чинників впливу, виокремлення методів, цілей та інструментів регулювання ринку праці; визначення системи індикаторів розвитку ринку праці, що дає змогу оцінити ступінь його розвитку та напрями регулювання;

дістали подальшого розвитку:

інституційне та організаційно-інформаційне забезпечення середньострокового прогнозування професійно-кваліфікаційної структури зайнятості на основі аналізу перспективних кадрових потреб економіки та соціальної сфери на регіональному рівні шляхом перерозподілу чинних функцій центрів зайнятості та створення в їх апараті відповідного підрозділу, який забезпечуватиме діалог соціальних партнерів з питань збалансування попиту та пропозиції на регіональних ринках праці;

методичні рекомендації щодо проведення на регіональному рівні періодичного моніторингу потреб молоді, пов'язаних із сферою їх професійного самовизначення та побудови власних освітньо-професійних траєкторій на основі статистичних та соціологічних обстежень стану ринку праці та трансформаційних зрушень в структурі зайнятості з метою обґрунтування управлінських рішень щодо збалансування професійно-кваліфікаційної структури зайнятості.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що основні положення і висновки, наведені в дисертації, доведено до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій, впровадження яких сприятиме реалізації запропонованих напрямів регулювання ринку праці України в умовах трансформації структури зайнятості.

Отримані наукові результати впроваджено на державному, регіональному рівнях та на рівні підприємств:

на державному рівні: у діяльності Державної служби зайнятості (Центрального апарату) при формуванні проекту Концепції моделі державної служби зайнятості, підготовці пропозицій щодо механізмів реалізації політики зайнятості та удосконалення законодавства в сфері зайнятості та соціального захисту населення від безробіття (довідка № ДЦ-13-1783/0/6-16 від 10.11.2016 р.) – пропозиції щодо визначення напрямів оптимізації співвідношення попиту та пропозиції на ринку праці в умовах трансформаційних змін, досягнення балансу між захищеністю зайнятості та доходів і гнучкістю ринку праці, посилення дієвості соціального діалогу щодо узгодження інтересів усіх суб'єктів ринку праці;

на регіональному рівні: в діяльності Донецького обласного центру зайнятості при формуванні проекту Програми зайнятості Донецької області на 2017 рік та пропозицій до проекту Програми соціального та економічного розвитку Донецької області на 2017 рік (довідка № 6/5019 від 25.11.2016 р.) – визначені напрями врегулювання дисбалансу попиту та пропозиції на робочу силу та запропоновані рекомендації щодо скорочення дефіциту економічно активного населення; Департаменту соціального захисту населення Донецької обласної державної адміністрації для підготовки проекту Регіональної програми інтеграції, соціальної адаптації та захисту внутрішньо переміщених осіб на 2017 рік (довідка № 03/17-2954 від 21.12.2016 р.) – запропоновано використання диференційованого підходу до забезпечення соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб, забезпечення системності та узгодженості певних кроків для подальшої стратегії співпраці всіх сторін соціального діалогу, здійснення моніторингу результатів спільної діяльності; Управління у справах сім'ї та молоді Донецької обласної державної адміністрації при розробці Регіональної комплексної програми «Молодь і сім'я Донеччини на 2016–2020 рр.» (довідка № 01/17-992 від 23.12.2016 р.) – визначені основні пріоритети державної молодіжної політики, що спрямовані на підтримку ініціатив серед молоді та вирішення проблем її зайнятості; Донецької торгово-промислової палати при розробці пропозицій до проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року» та проекту Регіональної програми розвитку малого та середнього підприємництва в Донецькій області на 2017–2018 роки (довідка № 115/06.04-04 від 30.01.2017 р.) – здійснено

обґрунтування особливостей та систематизації перспективних напрямів розвитку соціального підприємництва як одного з напрямів державного регулювання ринку праці;

на рівні підприємств: у практичній діяльності ПАТ «НКМЗ» (довідка № 001-077 від 19.12.2016 р.) – рекомендації щодо активізації участі підприємств у регулюванні ринку праці України в умовах трансформації структури зайнятості, вдосконалення заходів щодо підвищення рівня конкурентоспроможності фахівців, підвищення освітнього і професійно-кваліфікаційного рівня працюючих та участі роботодавців в підготовці кадрів.

Результати досліджень також використовуються в навчальному процесі Донецького національного університету імені Василя Стуса при викладанні дисципліни «Ринок праці» (довідка № 323/01-08/6.9.0 від 29.12.2016 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторські розробки теоретичних, науково-методичних та практичних положень щодо створення механізму регулювання ринку праці України в умовах трансформації структури зайнятості та розробки концептуальних підходів до формування стратегії ефективного функціонування ринку праці. Наукові положення, висновки і рекомендації, які виносяться на захист, одержані автором особисто. З наукових праць, які опубліковані у співавторстві, в дисертації використані лише ті ідеї та положення, які є результатом власних досліджень здобувача.

Апробація результатів дисертації. Основні положення, висновки і рекомендації дисертації доповідались і отримали схвалення на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях і семінарах: «Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, стале економічне зростання» (м. Донецьк, 2008, 2009 рр.), «Проблеми розвитку соціально-економічних систем в національній та глобальній економіці» (м. Донецьк, 2009, 2010, 2011, 2012 рр.), «Економічні перспективи» (м. Харків, 2011 р.), «Актуальные направления развития социально-экономических систем» (м. Донецьк, 2011 р.), «Економіка, менеджмент, маркетинг і логістика: теорія, практика та перспективи» (м. Львів, 2011 р.), «Економіка сталого розвитку: теоретичні підходи та практичні рекомендації» (м. Кошице, 2015 р.).

Публікації. Основні результати дисертаційної роботи знайшли своє відображення у 16 наукових працях загальним обсягом 5,24 ум.-др. арк., з них особисто автору належить 4,21 ум.-др. арк., у тому числі 4 статті у наукових фахових виданнях (із них 3 – у співавторстві), 3 статті у наукових періодичних виданнях інших держав та у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз, 1 стаття в інших виданнях, 8 публікацій за матеріалами науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації – 247 сторінок. Робота містить 10 таблиць, з них 2 таблиці займають 2 повні сторінки, 45 рисунків, з них 9 рисунків займають 9 повних сторінок, 2 додатки на 15 сторінках, список використаних джерел із 248 найменувань на 26 сторінках. Обсяг основного тексту дисертації становить 195 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено мету, предмет і об'єкт, сформульовано задачі, розкрито загальну методологію дослідження, відображено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У **першому розділі «Теоретичні засади дослідження проблем регулювання ринку праці»** узагальнено теоретичні положення щодо регулювання ринку праці та удосконалено теоретико-методичний підхід до його дослідження на основі групування чинників впливу, виокремлення методів, цілей та інструментів регулювання ринку праці та визначення системи індикаторів розвитку ринку праці; уточнено категорійний апарат щодо визначення понять «регулювання ринку праці», «трансформація структури зайнятості»; систематизовано особливості трансформаційних зрушень в сучасній структурі зайнятості.

На основі теоретичного узагальнення результатів наукових досліджень проблем регулювання ринку праці систематизовано особливості його регулювання на макро-, мезо-, мікро- та нанорівнях. У роботі запропоновано систему індикаторів розвитку ринку праці та показників оцінювання ефективності його регулювання (дослідження економічно активного населення, попиту і пропозиції на ринку праці, оплати праці, незайнятого населення, зайнятості та соціального стану населення), які можна проаналізувати на основі статистичних даних, що сприятиме проведенню якісної оцінки стану, тенденцій та регіональних особливостей ринку праці та визначенню напрямів його регулювання.

Аналіз сучасних визначень та характеристик ринку праці є підставою для виокремлення основних чинників впливу на його регулювання, які класифіковані за такими групами: соціальні, економічні, політико-правові, виробничі та інституційні. Систематизовано фактори впливу на регулювання ринку праці: за характером впливу (об'єктивні та суб'єктивні); за сферою впливу (екзогенні та ендогенні); за рівнем управління (державний, регіональний, галузевий, рівень підприємства та індивіда). Визначено методи регулювання ринку праці (правовий, організаційний та економічний), для кожного з яких виокремлено відповідні цілі та інструменти впливу. Узагальнення визначених теоретичних положень та методів є змістом запропонованого теоретико-методичного підходу до дослідження проблем регулювання ринку праці (рис. 1).

У роботі уточнено категорійний апарат дослідження на основі розширення змісту поняття «трансформація структури зайнятості», яке, на відміну від існуючих дефініцій, пропонується визначати як соціально-економічний процес якісних перетворень її структурних елементів і взаємозв'язків, що характеризується змінами параметрів зайнятості населення: загострення конкуренції, розширення нових форм зайнятості, зокрема на фоні розвитку ІТ, затребуваність інноваційної зайнятості, збільшення зайнятості у сфері послуг, підвищення мобільності економічно активного населення, нові акценти в системі цінностей та інтересів молоді; обґрунтовано зміст етапів трансформації зайнятості, які визначаються комбінацією та ступенем прояву перелічених параметрів, тривалість та вектор дії яких залежить від складної взаємодії комплексу екзогенних та ендогенних чинників.

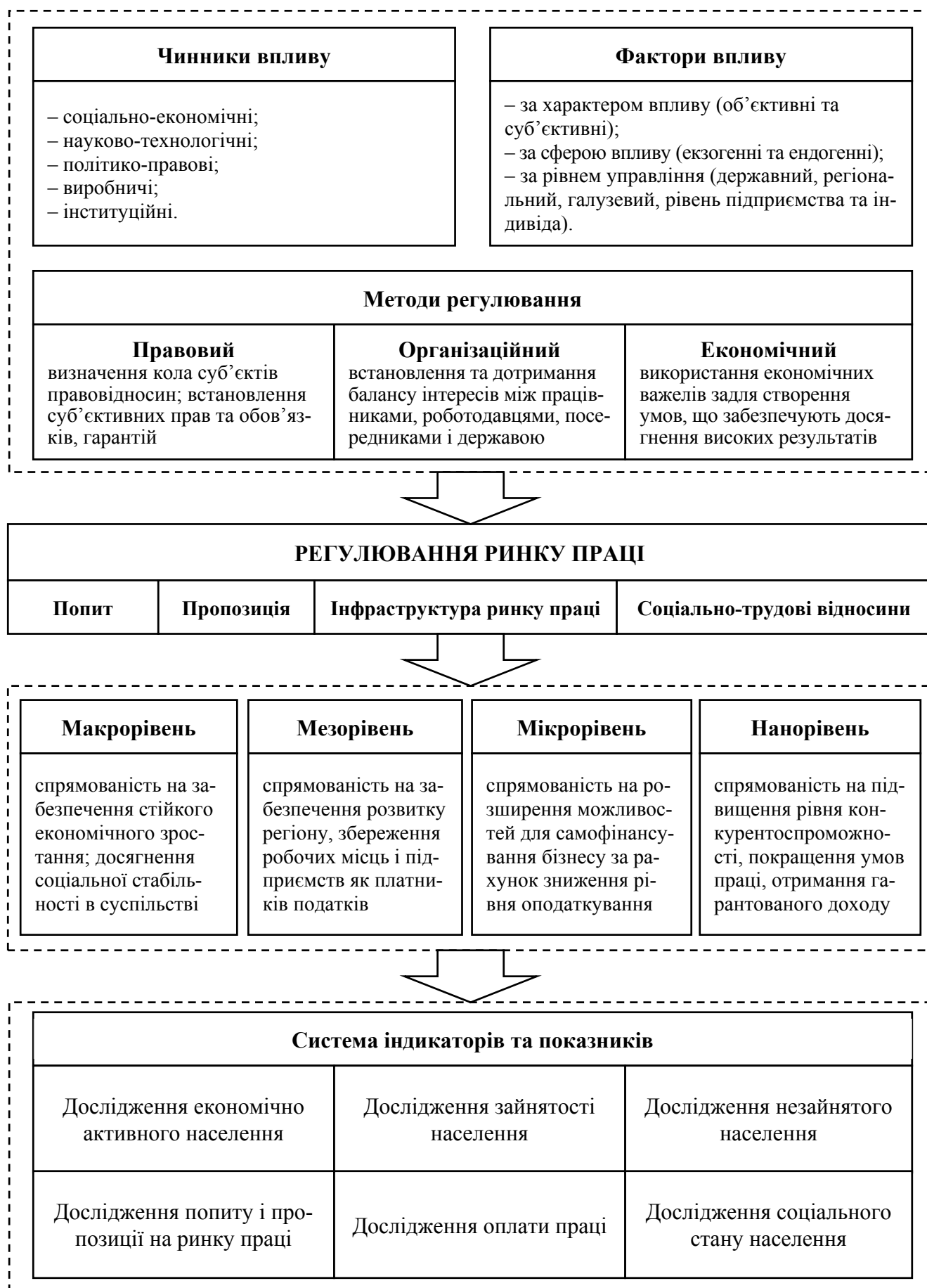

Рис. 1. Теоретико-методичний підхід до дослідження проблем регулювання ринку праці

Проведений аналіз змісту трансформаційних зрушень в сучасній структурі зайнятості дав змогу їх систематизувати та виокремити найбільш типові риси, що характеризують сучасну сферу зайнятості: посилення глобальної конкуренції; зниження частки виробничого сектора й зростання сектора послуг; структурні зрушення в процесі переходу від сфери матеріального виробництва у сферу виробництва нематеріального знання; збільшення частки високотехнологічних виробництв, виникнення нових технологій та зміни в організації виробництва; збільшення попиту на високоосвічених, висококваліфікованих працівників, що мають високий інноваційний потенціал; поширення нестандартних форм зайнятості.

У другому розділі «Стан, тенденції та регіональні особливості регулювання ринку праці України» визначено загальні тенденції та регіональні особливості регулювання ринку праці України, а також характер трансформаційних зрушень в структурі зайнятості; виявлено потреби молоді, пов'язані із сферою професійного самовизначення та рівень їх готовності до активних змін.

На основі проведеної оцінки стану ринку праці та трансформаційних зрушень в структурі зайнятості виявлено, що проблемою в Україні є значний професійно-кваліфікаційний та кількісний дисбаланс на ринку праці (рис. 2). Основними формами прояви дисбалансу є структурні диспропорції в національній економіці, зміни статево-вікової структури економічно активного населення, відсутність механізму забезпечення наступності поколінь за окремими професіями. Наслідки дисбалансу між попитом та пропозицією на ринку праці простежуються в існуванні вимушеної неповної зайнятості, зниженні продуктивності праці, одночасному поширенні структурного та технологічного безробіття, зростанні ризиків соціального відторгнення у сфері праці для вразливих верств працездатного населення, високих показників навантаження на одне вільне робоче місце.

Рис. 2. Динаміка кількісного дисбалансу на ринку праці України

У ході аналізу даних встановлено, що на сьогодні в Україні є досить складною ситуація на ринку праці, яка знаходиться під впливом подій, що відбуваються на Сході країни: демографічні втрати, зруйнована інфраструктура, погіршення психологічного та фізичного стану населення, масштабні внутрішні та зовнішні

міграційні переміщення, економічний спад та загострення ризиків безробіття, загроза втрати промислового сектору економіки. В умовах активізації процесу вимушеного внутрішнього переміщення регіональні ринки праці стикаються з проблемою появи нової категорії громадян, які потребують працевлаштування – вимушені переселенці, з якими Державна служба зайнятості зіткнулася вперше. Що стосується працевлаштування внутрішньо переміщених осіб, слід зазначити, що за 2014–2016 рр. до Державної служби зайнятості звернулися за допомогою у працевлаштуванні 79,5 тис. мешканців АР Крим, Донецької та Луганської областей, зокрема 67,6 тис. громадян, які отримали довідку про взяття на облік. Аналіз статистики свідчить про низьку затребуваність допомоги з боку держави – лише 5 % внутрішньо переміщених осіб звернулися до центрів зайнятості з метою працевлаштування в інших регіонах України.

Проведений аналіз дозволяє визначити основні проблеми працевлаштування внутрішньо переміщених осіб: недостатня кількість робочих місць та вакансій з наданням житла; невідповідність рівня пропонованої зарплати очікуванням внутрішньо переміщених осіб; невизначеність внутрішньо переміщених осіб в питанні тривалості перебування їх у регіоні, надія на швидке повернення додому; відмова роботодавців у працевлаштуванні внутрішньо переміщених осіб у зв'язку з їх тимчасовим перебуванням; відсутність наміру змінити професію; невпевненість внутрішньо переміщених осіб у доцільності професійного навчання у зв'язку з невизначеністю в подальшому місця свого перебування.

На основі проведеного дослідження регіональних особливостей регулювання ринку праці встановлено, що сучасна ситуація, яка склалася на території Донецької області, значно вплинула на функціонування провідних галузей економіки регіону та характеризується негативними тенденціями, які пов'язані з відсутністю достатньої кількості якісних вакансій, звуженням сфери прикладання праці, зростанням навантаження на локальні ринки праці внаслідок збільшення масштабів внутрішньої міграції населення (рис. 3).

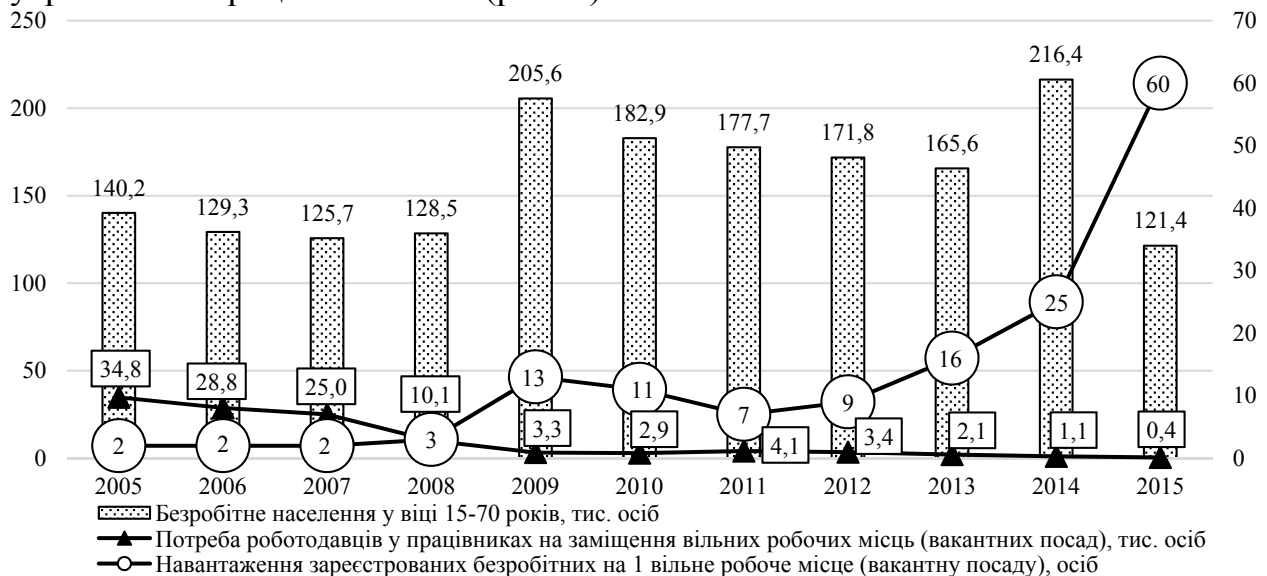

Рис. 3. Дисбаланс між попитом та пропозицією робочої сили на ринку праці Донецької області у 2005–2015 рр.

Аналіз співвідношення між професійною структурою попиту і пропозиції є підставою для висновку про структурну неоднорідність регіонального ринку праці. Станом на 1 січня 2016 року на кожне вільне робоче місце в середньому по Донецькій області претендувало 60 осіб (на 1 січня 2015 року – 25 осіб). Найбільша різниця між попитом та пропозицією на початок 2016 року відмічалась за наступними професійними групами: майже в 132 рази пропозиція перевищувала попит роботодавців на законодавців, державних службовців, керівників, менеджерів; в 114 разів – на технічних службовців; в 89 раз – на робітників з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин. Зазначені процеси обумовлені суттєвим скороченням кількості підприємств (більше, ніж на 60%) – станом на 01.01.2014 р. в області налічувалось 28731 підприємство, а на 01.01.2015 р. – 11366 підприємств. Таке суттєве скорочення зумовлено тим, що більшість підприємств було зосереджено в таких великих містах, як Донецьк (50,0%), Макіївка (5,8%), Горлівка (3,5%), що розташовані на окупованій території.

З метою отримання більш повної та точної інформації щодо сучасного стану та оцінки ефективності розвитку ринку праці України додатково до статистичних вимірювань використано удосконалену методику соціологічних обстежень стану ринку праці та трансформаційних зрушень в структурі зайнятості, яка базується на проведенні на регіональному рівні періодичного моніторингу потреб молоді, пов'язаних зі сферою професійного самовизначення та рівня їх готовності до активних змін. Основні результати обстежень: при виході на ринок 87 % випускників не можуть знайти роботу через відсутність адекватних вакансій, низьку оплату праці, особисті мотиви, неузгодженість вимог до претендентів на робочі місця, що проявляються у невідповідності компетенцій найманих працівників потребам робочих місць; лише 50 % представників молоді регіону орієнтуються на спеціальності, які відповідають інтересам, захопленням, здібностям, а 30 % орієнтуються на спеціальності, які можуть забезпечити гідний заробіток; близько половини опитуваних (50 %) під час пошуку роботи зверталися до вузького кола інформаційних джерел про вакансії (друзі, знайомі, мережа Інтернет); майже у 65 % безробітної молоді немає резюме. Визначені тренди свідчать про недостатні можливості забезпечення інноваційного розвитку економіки, оскільки значна частина населення працевлаштовується на низькопродуктивні робочі місця, що не сприяє підвищенню добробуту та не забезпечує потенціалу розвитку на макрорівні.

У третьому розділі «Напрями регулювання ринку праці України в умовах трансформації структури зайнятості» удосконалено механізм регулювання ринку праці України; запропоновано модель розвитку соціального підприємництва як напрям державного регулювання ринку праці; обґрунтовано інституційне та організаційно-інформаційне забезпечення середньострокового прогнозування професійно-кваліфікаційної структури зайнятості; запропоновано науково-методичне забезпечення розробки стратегії розвитку ринку праці.

На основі проведеного дослідження удосконалено механізм регулювання ринку праці України (рис. 4), метою якого є досягнення професійно-кваліфікаційного балансу, забезпечення високого рівня конкурентоспроможності населення на ринку

праці, забезпечення якісних параметрів попиту та пропозиції на ринку праці, формування структурно збалансованої сфери зайнятості. Позитивними ефектами від реалізації запропонованого механізму є: забезпечення збалансованості ринку праці, оптимізація змісту та обсягів підготовки кадрів, оптимізація потреб підприємств у кадрах, підвищення ефективності планування кадрового потенціалу, раціональний вибір напряму професійної підготовки, формування культури інвестування населення у власний освітній та професійний розвиток.

З метою вдосконалення державної політики регулювання ринку праці, запропоновано модель розвитку соціального підприємництва (рис. 5), що розкриває цілі, принципи, критерії, компоненти та позитивні ефекти від розвитку соціального підприємництва, та є підґрунтям для забезпечення більш ефективного використання існуючих ресурсів у вирішенні соціальних та суспільних проблем в Україні, а також сприяє зниженню навантаження на регіональні ринки праці в аспекті скорочення чисельності безробітних, що є актуальним в сучасних умовах. Реалізація запропонованої моделі потребує: розробки належного нормативно-правового забезпечення розвитку соціальних підприємств, впровадження програм професійного навчання населення, зокрема безробітного основам соціального підприємництва та використання спеціальних кредитних програм для залучення фінансових коштів для започаткування соціального підприємства.

У роботі обґрунтовано пропозиції щодо інституційного забезпечення системного середньострокового прогнозування потреб економіки та соціальної сфери у кваліфікованих кадрах шляхом перерозподілу чинних функцій центрів зайнятості та їх акумулювання у відповідних підрозділах, що є новою перспективною формою організації збору, узагальнення та розподілу інформації щодо професій, галузей виробництва і підприємств, прогнозування потреби ринку праці у фахівцях та робітничих кадрах, забезпечення якісного збалансування структури попиту та пропозиції на ринку праці. Запропоноване інституційне забезпечення стане підставою забезпечення дієвого діалогу між соціальними партнерами на рівні регіону щодо узгодження потреб і перспектив розвитку регіональних кластерів економіки і освіти. За умови прийняття та затвердження на державному рівні методики прогнозування ринку праці у відповідності до потреб економіки регіональні центри мають вибудовувати обґрунтовані управлінські рішення на основі комплексної аналітичної та експертної діяльності, спрямованої на створення інформаційного забезпечення і реалізації програм зайнятості.

Запропоновано науково-методичне забезпечення розробки стратегії розвитку ринку праці, яке включає обґрунтування змісту послідовних етапів формування управлінських рішень: етап аналізу стану, тенденцій та регіональних особливостей регулювання ринку праці; аналітичний етап, що передбачає ідентифікацію проблем та визначення порівняльних переваг поточного стану ринку праці; етап формування стратегічного бачення та пріоритетів розвитку, завдань і заходів; етап визначення суб'єктів, інструментів та ресурсного забезпечення реалізації стратегії; етап реалізації стратегії; етап аналізу загроз, можливостей, ризиків та контроль за реалізацією стратегії; етап моніторингу результативності реалізації стратегії. Надане методичне забезпечення упорядковує розробку стратегії розвитку на регіональному рівні, що розширює можливості її використання як типової.

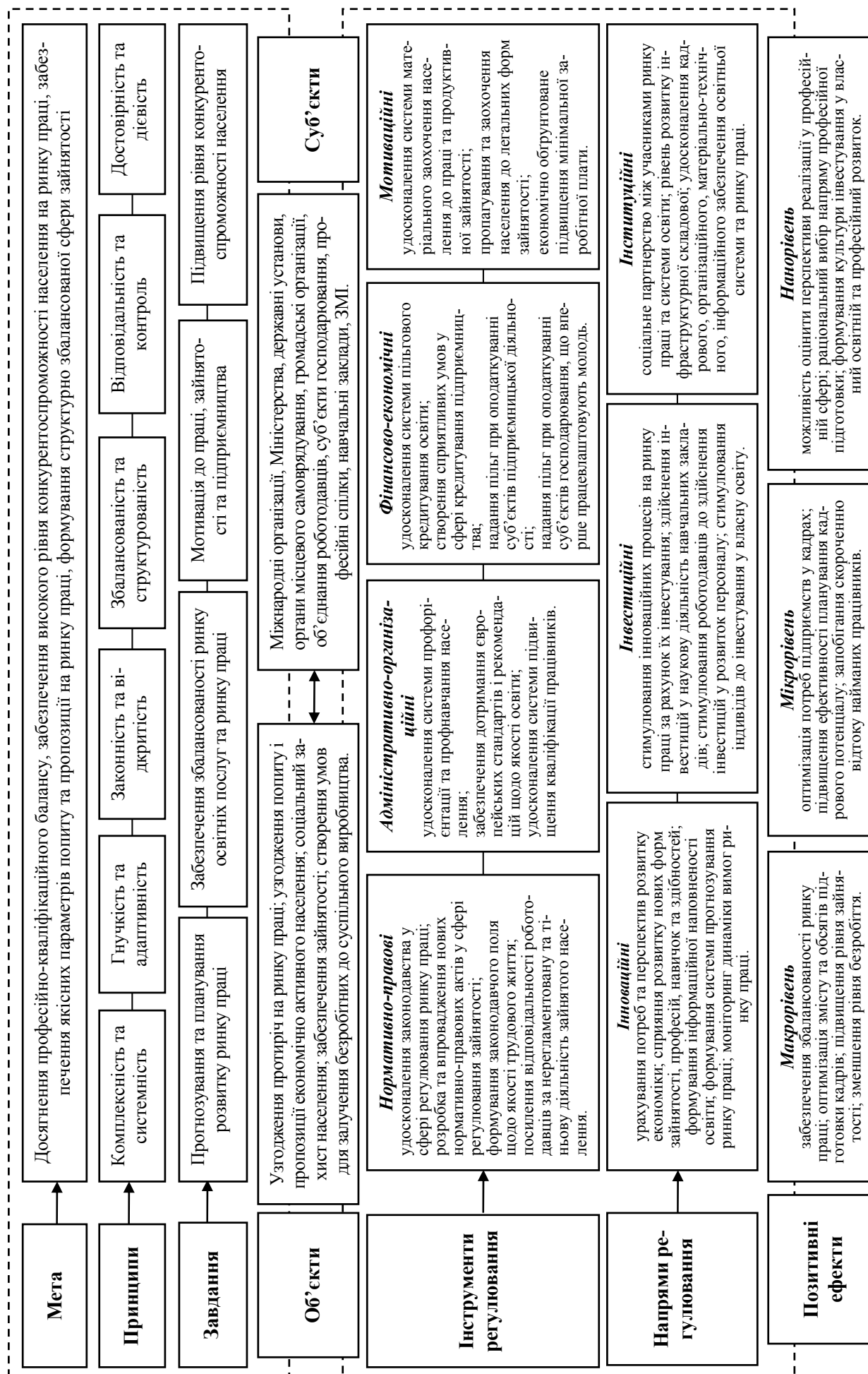

Рис. 4. Механізм регулювання ринку праці України

Мета – залучення до сфери зайнятості соціально вразливих категорій населення / виробництво продукту або послуг, призначених для вирішення соціальних проблем

Позитивні ефекти від розвитку соціального підприємництва

подолання соціальної ізоляції – працевлаштування людей з обмеженими фізичними можливостями, безробітних;
 розвиток нових напрямів реформування державних соціальних послуг;
 розвиток нових видів соціальних послуг, що залишаються поза увагою звичайного бізнесу у зв'язку з малоприбутковістю, непопулярністю, відсутністю належної професійної підготовки;
 зниження навантаження на місцеві бюджети у вирішенні соціальних проблем, що є актуальним в сучасних умовах.

Рис. 5. Модель розвитку соціального підприємництва

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження вирішено важливе науково-практичне завдання вдосконалення науково-методичних положень та розроблення практичних рекомендацій щодо регулювання ринку праці в умовах трансформації структури зайнятості. Основні висновки дослідження полягають у такому.

1. Узагальнення теоретичних положень щодо регулювання ринку праці дає змогу розробити теоретико-методичний підхід до його дослідження, підґрунтям якого є запропоновані індикатори розвитку ринку праці, визначені основні чинники впливу та їх класифікація за наступними групами: соціальні, економічні, політично-правові, виробничі та інституційні. Використання методичного підходу дозволить оцінити рівень розвитку ринку праці та накласти його регулювання.

2. Систематизовано особливості трансформаційних зрушень в сучасній структурі зайнятості, що характеризується виникненням її нових форм та видів, змінами у колективно-договірному регулюванні. Встановлено, що нові технології та зміни в організації виробництва є ключовими чинниками, які призводять до зрушень в сфері трудових відносин та поширення нових форм зайнятості. Зміни у структурі та формах зайнятості впливають на систему цінностей сучасного працівника, поглиблюють диференціацію на ринку праці.

3. На основі проведеної оцінки встановлено, що проблемою в Україні залишається значний професійно-кваліфікаційний дисбаланс на ринку праці. Проведені дослідження довели, що основними причинами такого дисбалансу є структурні диспропорції в національній економіці, зміни статево-вікової структури населення, відсутність механізму забезпечення наступності поколінь за окремими професіями. Форми прояву дисбалансу між попитом та пропозицією на ринку праці простежуються в існуванні вимушеної неповної зайнятості, значної частки неформальної зайнятості, одночасному поширенні структурного та технологічного безробіття, зростанні ризиків соціального відторгнення у сфері праці для вразливих верств працездатного населення, високих показників навантаження на вільне робоче місце.

4. Виявлено та систематизовано потреби молоді, пов'язані із сферою професійного самовизначення та формуванням індивідуальних освітньо-професійних траєкторій за допомогою удосконалених методичних рекомендацій щодо проведення на регіональному рівні періодичного моніторингу, метою якого є обґрунтування управлінських рішень щодо збалансування професійно-кваліфікаційної структури зайнятості. Визначені тренди свідчать про недостатні можливості забезпечення інноваційного розвитку економіки, оскільки значна частина населення працевлаштовується на низькопродуктивні робочі місця, що не сприяє підвищенню добробуту та не забезпечує потенціалу розвитку на макрорівні.

5. Запропоновано механізм регулювання ринку праці України в умовах трансформації структури зайнятості, в рамках якого виокремлено інструменти інтегрованого державного та ринкового впливу, систематизовано основні напрями регулювання та визначено позитивні ефекти від впровадження механізму, що сприятиме забезпеченню збалансованості ринку праці, оптимізації змісту та обсягів підготовки кадрів, підвищенню рівня зайнятості, зменшенню рівня безробіття,

удосконаленню програм зайнятості населення в аспекті сприяння досягненню професійно-кваліфікаційного балансу на ринку праці.

6. Запропоновано модель розвитку соціального підприємництва як перспективного напрямку державного регулювання ринку праці, що є якісно новою формою організації діяльності підприємств в Україні, яка спрямована на застосування нестандартних підходів до розв'язання соціальних проблем, та є підґрунтям для забезпечення належної нормативно-правової бази та стратегії розвитку соціального підприємництва, державної підтримки та сприяння збільшенню масштабів такої діяльності, впровадження сертифікації діяльності соціальних підприємств, а також застосування практики надання грантів з бюджету, кредитів та фінансування окремих соціально орієнтованих програм.

7. Обґрунтовано пропозиції щодо інституційного та організаційно-інформаційного забезпечення середньострокового прогнозування професійно-кваліфікаційної структури зайнятості на основі аналізу перспективних кадрових потреб економіки та соціальної сфери на регіональному рівні шляхом перерозподілу чинних функцій центрів зайнятості та створення в їх апараті відповідного підрозділу, робота якого має бути спрямована на забезпечення діалогу соціальних партнерів з питань збалансування попиту та пропозиції на регіональних ринках праці. Аналітична діяльність регіональних центрів має забезпечити якість і узгодженість управлінських рішень щодо конкретизації та підвищення ефективності регіональних програм зайнятості через їх орієнтацію на перспективні запити ринку.

8. За умови прийняття та затвердження на державному рівні методики прогнозування ринку праці у відповідності до потреб економіки регіональні центри мають вибудовувати обґрунтовані управлінські рішення на основі комплексної аналітичної та експертної діяльності, спрямованої на створення інформаційного забезпечення програм розвитку.

9. Запропоновано й обґрунтовано науково-методичне забезпечення розробки стратегії розвитку ринку праці, що передбачає комплексний, системний та безперервний моніторинг стану, тенденцій та регіональних особливостей регулювання ринку праці, формулювання організаційних цілей, узгодження стратегічних рішень, здатних забезпечити зростання продуктивності зайнятості, розширення сегментів інноваційної зайнятості та забезпечення збалансованості ринку праці. Надане методичне забезпечення упорядковує розробку стратегії розвитку на регіональному рівні, що розширює можливості її використання як типової.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях

1. Рибалко В. М. Формування та способи реалізації комплексної системи кадрового відновлення у Донецькій області / В. М. Рибалко, Г. С. Рибалко (Г. С. Кабаченко) // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. – 2011. – № 4(49). – Ч.1. – С. 56–59 (0,5 д.а./0,25 д.а.). *Особистий внесок здобувача полягає у систематизації чинників проблемного*

стану формування комплексної системи кадрового відновлення Донецької області.

2. Рибалко В. М. Розвиток системи професійної орієнтації населення у Донецькій області / В. М. Рибалко, Г. С. Рибалко (Г. С. Кабаченко) // Вісник Донецького національного університету. Серія В : економіка і право. – 2013. – № 1. – С. 144–149 (0,92 д.а./ 0,46 д.а.). *Особистий внесок здобувача полягає у визначенні пріоритетних напрямів удосконалення організаційно-економічного забезпечення розвитку профорієнтаційної діяльності в Донецькій області.*

3. Кабаченко Г. С. Дослідження регіональних особливостей регулювання ринку праці України / Г. С. Кабаченко // Економіка і організація управління : Збірник наукових праць. – Вінниця : ДонНУ, 2016. – № 3 (23). – С. 390-398 (1,13 д.а.).

4. Шаульська Л. В. Розвиток соціального підприємництва як напрям державного регулювання ринку праці / Л. В. Шаульська, Г. С. Кабаченко // Економіка і організація управління : Збірник наукових праць. – Вінниця : ДонНУ, 2016. – № 2 (22). – С. 299–308 (1,13 д.а./0,57 д.а.). *Особистий внесок здобувача полягає у систематизації національних моделей розвитку соціального підприємництва та розробці механізму розвитку соціального підприємництва.*

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав та у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз

5. Кабаченко Г. С. Відновлення підприємницької активності населення в контексті стабілізації ринку праці Донецької області / Г. С. Кабаченко // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності : Збірник наукових праць. – Маріуполь : ДВНЗ «ПДТУ», 2015. – Вип. 2(12). Т.2. – С. 88–95 (*Index Copernicus*) (0,75 д.а.).

6. Kabachenko G. Features of formation and development of the youth segment of the regional labour market / G. Kabachenko // Економічний вісник Донбасу. – 2015. – № 4 (42). – С. 191–195 (*РИНЦ*) (0,53 д.а.).

7. Kabachenko G. Forced internal displacement in Ukraine: trends and an impact on a labour market / G. Kabachenko // Scientific letters of academic society of Michal Baludansky. – Vol.3, №3. – 2015. – P. 53–58 (0,5 д.а.).

Публікації за матеріалами конференцій

8. Рыбалко А. С. Проблемы занятости молодежи на рынке труда Донецкой области / А. С. Рыбалко (А. С. Кабаченко) // Управление развитием социально-экономических систем: глобализация, предпринимательство, стабильное экономическое развитие : материалы IX Международной научной конференции студентов та молодых ученых (м. Донецьк, 9-11 грудня 2008 р.). – Донецьк : ДонНУ, 2008. – Ч. 5. – С. 80–83 (0,25 д.а.).

9. Рыбалко А. С. Анализ миграции населения Донецкой области / А. С. Рыбалко (А. С. Кабаченко) // Проблемы развития социально-экономических систем в национальной та глобальной экономике : материалы научной конференции студентов за результатами науково-дослідної роботи за 2008–2009 г. (м. Донецьк, квітень 2009 р.). – Донецьк : ДонНУ, 2009. – Т. 1. – С. 228–230 (0,2 д.а.).

10. Рыбалко А. С. Региональный заказ на подготовку кадров – необходимое условие урегулирования рынка труда Донецкой области / А. С. Рыбалко (А. С. Кабаченко) // Управление развитием социально-экономических систем:

глобалізація, підприємництво, стале економічне зростання : праці X Міжнародної наукової конференції студентів та молодих учених (м. Донецьк, грудень 2009 р.). – Донецьк : ДонНУ, 2009. – Ч. 5. – С. 201–202 (0,13 д.а.).

11. Рыбалко А. С. Приоритетное направление современной государственной политики в решении проблем трудоустройства инвалидов / А. С. Рыбалко (А. С. Кабаченко) // Проблемы розвитку соціально-економічних систем в національній та глобальній економіці : матеріали наукової конференції студентів за результатами науково-дослідної роботи за 2009–2010 г. (м. Донецьк, квітень 2010 р.). – Донецьк : ДонНУ, 2010. – Т. 4. – С. 73–74 (0,13 д.а.).

12. Рыбалко Г. С. Проблемы рынка праці вугледобувної промисловості і перспективи його розвитку / Г. С. Рыбалко (Г. С. Кабаченко) // Актуальные направления развития социально-экономических систем: сб. научн. работ (м. Донецьк, 22–25 вересня 2011 р.). – Донецьк: ДонНУ, 2011. – Т. 2. – С.61–65 (0,38 д.а.).

13. Рыбалко Г. С. Антикризисный кадровый менеджмент на прикладі Донецької обласної служби зайнятості / Г. С. Рыбалко (Г. С. Кабаченко) // Проблемы розвитку соціально-економічних систем в національній та глобальній економіці : праці XI всеукраїнської наукової конференції студентів та молодих учених (м. Донецьк, квітень 2011 р.). – Донецьк : ДонНУ, 2011. – Т. 3. – С. 55–56 (0,13 д.а.).

14. Рыбалко Г. С. Інноваційні засади щодо регулювання зайнятості молоді в Україні / Г. С. Рыбалко (Г. С. Кабаченко) // Економіка, менеджмент, маркетинг і логістика: теорія, практика та перспективи: Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Львів, 29-30 квітня 2011 р.). – Львів : Львівська економічна фундація, 2011. – С.44–46 (0,13 д.а.).

15. Рыбалко Г. С. Інструменти антикризового кадрового менеджменту Донецької обласної служби зайнятості / Г. С. Рыбалко (Г. С. Кабаченко) // Проблемы розвитку соціально-економічних систем в національній та глобальній економіці : праці XII всеукраїнської наукової конференції студентів та молодих учених (м. Донецьк, квітень 2012 р.). – Донецьк : ДонНУ, 2012. – Т. 1. – С. 155–156 (0,13 д.а.).

Статті в інших виданнях

16. Рыбалко А. С. Особенности функционирования рынка труда Украины под воздействием глобальных экономических процессов / А. С. Рыбалко (А. С. Кабаченко) // Економічні перспективи: Збірник студентських наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. – Харків: ФОП Павлов М. Ю. – 2011. – №3 (1). – С. 74–78 (0,32 д.а.).

АНОТАЦІЯ

Кабаченко Г. С. Регулювання ринку праці в умовах трансформації структури зайнятості. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.07 – демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика. – Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2017.

Дисертаційну роботу присвячено вдосконаленню науково-методичних положень та розробленню практичних рекомендацій щодо регулювання ринку праці в умовах трансформації структури зайнятості.

Узагальнено теоретичні положення щодо регулювання ринку праці та удосконалено теоретико-методичний підхід до його дослідження на основі групування чинників впливу, виокремлення методів, цілей та інструментів регулювання ринку праці. Систематизовано особливості трансформаційних зрушень в сучасній структурі зайнятості. Визначено загальні тенденції та регіональні особливості регулювання ринку праці України, а також стан трансформаційних зрушень в структурі зайнятості. Виявлено потреби молоді, пов'язані зі сферою професійного самовизначення, та рівень їх готовності до активних змін, та узагальнено методику статистичних та соціологічних обстежень їх визначення. Розроблено механізм регулювання ринку праці України в умовах трансформації структури зайнятості. Запропоновано модель розвитку соціального підприємництва як перспективного напрямку державного регулювання ринку праці. Обґрунтовано пропозиції щодо інституційного забезпечення системного середньострокового прогнозування потреб економіки та соціальної сфери у кваліфікованих кадрах. Удосконалено систему інформаційного забезпечення прогнозування потреб ринку праці на регіональному рівні. Запропоновано науково-методичне забезпечення формування стратегії ефективного функціонування ринку праці.

Ключові слова: регулювання ринку праці, трансформація структури зайнятості, професійне самовизначення молоді, механізм регулювання ринку праці, модель розвитку соціального підприємництва, інституційне забезпечення системного середньострокового прогнозування потреб економіки та соціальної сфери у кваліфікованих кадрах, профорієнтаційна робота з внутрішньо переміщеними особами, система інформаційного забезпечення прогнозування потреб ринку праці на регіональному рівні, стратегія ефективного функціонування ринку праці.

АННОТАЦІЯ

Кабаченко Г. С. Регулирование рынка труда в условиях трансформации структуры занятости. – Квалификационная научная работа на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.07 – демография, экономика труда, социальная экономика и политика. – Донецкий национальный университет имени Василя Стуса, Винница, 2017.

Диссертационная работа посвящена совершенствованию научно-методических положений и разработке практических рекомендаций по регулированию рынка труда в условиях трансформации структуры занятости.

Обобщены теоретические положения по регулированию рынка труда и усовершенствован теоретико-методический подход к его исследованию на основе группировки факторов влияния, выделения методов, целей и инструментов

регулирования рынка труда, определения системы индикаторов развития рынка труда, что позволит оценить степень его развития и направления регулирования. Систематизированы особенности трансформационных сдвигов в современной структуре занятости.

Определены общие тенденции и региональные особенности регулирования рынка труда Украины, а также состояние трансформационных сдвигов в структуре занятости. Выявлены потребности молодежи, связанные со сферой профессионального самоопределения, и уровень их готовности к активным изменениям, и разработана методика статистических и социологических обследований их определения. Проведено объективное оценивание тенденций и изменений профессиональных потребностей молодежи, проанализирован уровень развития навыков техники поиска работы и самопрезентации работодателю, что позволяет определить направления сбалансирования профессионально-квалификационной структуры занятости.

Разработан механизм регулирования рынка труда Украины в условиях трансформации структуры занятости, который характеризуется выделением инструментов комбинированного воздействия государственного и рыночного регулирования, систематизацией основных направлений регулирования, целевой направленностью мероприятий на охват всех субъектов рынка труда и определение положительных эффектов от внедрения механизма на макро-, микро- и наноуровне.

Предложена модель развития социального предпринимательства как перспективное направление государственного регулирования рынка труда, которая является основой для обеспечения надлежащей нормативно-правовой базы и стратегии развития социального предпринимательства, государственной поддержки и содействия увеличению масштабов такой деятельности, внедрение сертификации деятельности социальных предприятий, а также применение практики предоставления грантов из бюджета, кредитов и финансирование отдельных социально ориентированных программ.

Обоснованы предложения по институциональному обеспечению системного среднесрочного прогнозирования потребностей экономики и социальной сферы в квалифицированных кадрах. Усовершенствована система информационного обеспечения прогнозирования потребностей рынка труда на региональном уровне, которая будет обеспечивать взаимодействие, посредничество и переговоры между представителями от образовательной системы и работодателей. Предложено научно-методическое обеспечение формирования стратегии эффективного функционирования рынка труда, которое будет способствовать обеспечению эффективного функционирования, регулирования и развития рынка труда, росту производительности занятости населения и созданию государственной системы прогнозирования потребности в квалифицированных кадрах.

Ключевые слова: регулирование рынка труда, трансформация структуры занятости, профессиональное самоопределение молодежи, механизм регулирования рынка труда, модель развития социального предпринимательства, институциональное обеспечение системного среднесрочного прогнозирования потребностей экономики и социальной сферы в квалифицированных кадрах, профориентационная работа с внутренне перемещенными лицами, система

информационного обеспечения прогнозирования потребностей рынка труда на региональном уровне, стратегия эффективного функционирования рынка труда.

SUMMARY

Kabachenko G. S. The regulation of the labour market in the conditions of employment structure transformation. – Qualification research work as a manuscript.

Dissertation on the receipt of the scientific degree of candidate of economic sciences on speciality 08.00.07 – Demography, labor economics, social economics and policy. – Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, 2017.

The dissertation is devoted to the improvement of scientific and methodological principles and development of practical recommendations for labour market regulation in the conditions of employment structure transformation.

In the dissertation, theoretical principles for regulation of the labour market are summarized and the theoretical and methodological approach to its analysis on the basis of grouping of factors of influence, the identification of methods, goals and tools for regulating the labour market is improved. The features of transformational shifts in the modern employment structure are systematized. The general tendencies and regional peculiarities of labour market regulation in Ukraine are determined, as well as the state of transformational changes in the structure of employment. The needs of young people connected with the sphere of professional self-determination and the level of their readiness for active changes have been identified, and a methodology for statistical and sociological surveys of their definition has been developed. A mechanism for regulating the labour market in Ukraine under the conditions of transformation of the employment structure has been developed. A model for the development of social entrepreneurship as a promising direction of state regulation of the labor market is proposed. Proposals for the institutional provision of systemic medium-term forecasting of the needs of the economy and the social sphere in qualified personnel have been substantiated. The system of information support for forecasting labour market needs at the regional level has been improved. The scientific and methodological support of the formation of a strategy for the effective functioning of the labor market is proposed.

Keywords: regulation of the labour market, employment structure transformation, the professional self-determination of young people, the labour market regulation mechanism, the model for the development of social entrepreneurship, the institutional provision of systemic medium-term forecasting of the needs of the economy and the social sphere in qualified personnel, professional orientation work with internally displaced persons, the information system for forecasting labour market needs on the regional level, strategy for effective functioning of the labour market.

КАБАЧЕНКО ГАННА СЕРГІЇВНА

**РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СТРУКТУРИ ЗАЙНЯТОСТІ**

Спеціальність 08.00.07 – демографія, економіка праці,
соціальна економіка і політика

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Підписано до друку 27.04.2017 р.
Формат 60×90/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Гарнітура Times New Roman.
Умов. друк. арк. 0,9.
Тираж 100 прим. Зам. №52

Віддруковано з оригіналу макету замовника.
Центр оперативного друку «Документ Принт»
ФОП Кушнір Ю.В.
м. Вінниця, вул. Академіка Янгеля, 4, 1-й поверх, оф. 114.
Тел. 067 390 20 88
